

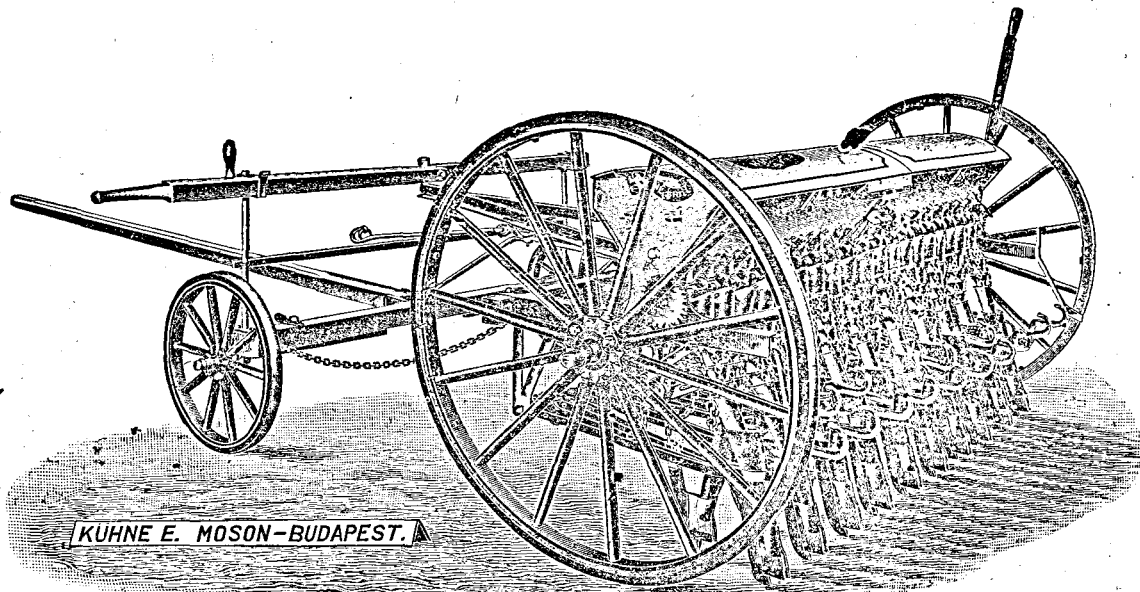
Törökgyula
s. h. v.

ERDÉLYI GAZDA

XXXIX. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1907. Szeptember 22.

38. SZÁM.

AZ ÓSZI IDÉNYRE

mindennemű talajmivelőeszközöket:

„Bipart“ altalajekéket,

„Tornado“ kukoricaszár-
tépőgépeket és egyéb takarmány-
készítőgépeket

„Mosoni Drill“ sorvetőgépeket
és mindennemű mezőgazdasági gépeket szállít:

KÜHNE E. gépgyára
Mosonban.

Főraktár:

BUDAPEST, VI. ker., Váci-körút 57/a.

1672

Drössler Károly cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár

Budapest, VI., Váci-körút 59. Gyár: Pozsony.

Magánjárókat, Gőzmozgonyokat, Cséplőgépeket, úgy gőzmozgonyokhoz mint benzinkombikokhoz, Szalmakaszalókat, Gőzekéket, Vetőgépeket, Burgonyakiemelő gépeket és mindenféle egyéb gazdasági gépet szállít a legtökéletesebb és szilárd szerkezettel, kedvező árak és fizetési feltételek mellett.

Árajánlatok és költségvetések kívánatra díjmentesen küldetnek. Képviselők jutányos feltételek mellett felvétetnek.

Garantált vegytiszta

Rézgálic,

legjutányosabb árban kapható a

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK

1967 ELLÁTÓ SZÖVETKEZETÉNÉL

Marosvásárhely.

Sürgőnycim: Aurora.

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt

mag-
gabona-
burgonya-
faszén-
gyapja

ZSÁK

kazal-
repce-
behordási-
rostaal-
waggon-

PONYVA

szőlőkötöző fonal kg.-ja 40 fill., csomagoló vászon kg.-ja 70 fill., kötelek, zsák-zsinegek, lópokrócok. „HUNGARIA“ kettős kézi kévekötelek favéggel.

NAGEL ADOLF, zsák és ponyva-gyár és kölcsönintézet — Budapest, Arany János-u. 10. sz.

Sürgőnycim: NAGELA BUDAPEST. 1906 Vidéki telefon: 35—92.

LOKOMOBILOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK,
ARATÓGÉPEK, TALAJMIVELŐ ESZKÖZÖK,
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZÍVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSEGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

DARÁNYI IGNÁCZ földmivelésügyi minister védnöksége alatt, erköl-
 — csi és anyagi támogatása mellett rendezett —

SZÉKELYKIÁLLITÁS

SEPSISZENTGYÖRGYÖN

A SZABADSÁGTÉREN.

Megnyilik: 1907. szept. 29-én, és **tart:** október 2-áig.

A kiállítás osztályai:

I. Állatkiállítás és vásár. II. Termény- és termékkiállítás. III. Gyümölcskiállítás. IV. Gazdasági gépkiallítás és vásár. V. Néprajzi és háziipari tárgyak, természeti kincsek osztálya.

20.000 □ meter területen elhelyezve.

Ezernél több minden fajú tenyészállat. — Kocsi-korzó. — Lóverseny. — Tejelő és igaerő verseny. — Mezőgazdasági és kertnövények. — Vetőmagvak. — Gyümölcsök. — Gazdasági és háztartási gépek, eszközök és anyagok — Kiváló új találmányok. — A székely népre vonatkozó néprajzi tárgyak dús gyűjteménye. — Erdélyi természeti kincsek.

☛ A kiállítás megtekinthető naponta reggel 8 órától esti 8 óráig. ☛

Este: világítás! Délutánokon: katona és cigányzene!

Ingyen tárgysorsjáték, melyen minden belépő jegy egy számmal játszik. ☛

Száz értékes nyereménytárgy! Főnyeremény: **Egy tenyészbika!**

Huzás: október 2-án, d. u. 6 órakor.

☛ **Belépőjegyek árai:** ☛

Napi jegyek, egyszeri belépésre személyenként:	50 fillér.
Diák, katona és gyermekjegy:	20 „
Tíz éven aluli gyermekek jegye:	10 „

Ez utóbbi jegyek egyszersmint **csoporthoz tartozó jegyül** is szolgálnak: kiscsapatok, tanulók és iparosifjak részére, ha legalább 10-en egyszerre váltanak jegyet.

Allandó (4 napra) belépőjegy ára: 2 korona.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
LŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET ÉS AZ
ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-U. 2. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMENY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

- A bécsi kongresszusok. 523
A vetések állása és a terméseredmény. 525
Hírek a székelykiállításról. 525

Rövidebb szakközlemények.

- Az alkoholnak egy újabb nyersanyaga. — Az indiai édes répa vagy Batátasz. 526

Vegyes közlemények.

- Tudomásul. — Az első segesvári komlóvásár — A szőlő zöld ojtása. — A szolnokmegyei gazdasági egyesület jubeliuma. — A szőlőtermés. — A pécsi kiállítás bezárása. — Komlóhírek. — A médafalva-gyergyószentmiklósi vasut. — Csángó-telepítés — Osztrák gazdák a magyar tej ellen. — Oroszország termése. — Nemzetközi tejgazdasági kongresszus. — A szén pótlása petroleummal. — Vetőgép a kisgazdaságban. 527

Hirdetések.

A pécsi kongresszusok.

III.

A VIII. Orsz. Gazdakongresszus.

A kongresszus második napján, 4-én Hensch Árpád, a magyaróvári gazdasági akadémia tanára tartotta meg előadását elsőnek a *mezőgazdasági üzemek átszervezésének szükségéről és az átszervezés feltételeiről*.

A nagy figyelemmel hallgatott előadó abból indul ki, hogy az okszerű gazdálkodásnak az az alaptétele, miszerint minden gazdasági üzem berendezésének a természeti és közgazdasági viszonyokhoz kell alkalmazkodni, legjobban igazolja a mezőgazdasági üzemek átszervezését. A magyar mezőgazda viszonyai az utóbbi évek alatt nagyot változtak: megdrágultak a munkabérek, emelkedtek az állatok és állati termékek árai, míg ezekkel szemben a növényi termékek árai alig hogy emelkedtek. Ezekből a körülményekből folyólag a mezőgazdasági üzemek átszervezésénél törekedni kell 1. a kézi erőszükséglet lehető csökkentésére; 2. az állattartás lehető fokozására; 3. az átlagtermések lehető emelésére. Részletesen felsorolja azután, mik a teendői a gazdának, ha ezeket az alapelveket az üzem átszervezésénél keresztül akarja vinni.

Állandó nagy érdeklődéssel hallgatott előadása befejezéséül a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

Kéressék fel az OMGE, hogy tagjai sorából bizza meg azokat, akik gazdaságaikat az utolsó évtizedekben belterjesb irányban átszervezték, hogy az e téren tényleg elért eredményekkel közzétételre alkalmas monografiák alakjában beszámoljanak.

Ezen monografiákban részletes adatok alapján kimutatandó lenne, hogy az átszervezés előtt miben állott az illető gazdaság üzemrendszere s ezen rendszer mellett minő termés és jövedelmi eredmények értek el, hogy továbbá az átszervezés mi módon és mily költséggel eszközöltetett és hogy végül az átszervezés a gazdaság termés- és jövedelmi eredményeire minő hatással volt.

Gróf Desseffy Aurél, a kongresszus elnöke mondott köszönetet az előadónak munkálataért, majd megindította a vitát a tárgy felett.

Örgróf Pallavicini Ede utal arra, hogy a mai modern mezőgazdaság megköveteli az álla-

tok jobb takarmányozását és így szükséges, hogy megkerestessenek mindazok a módok, amelyek mellett a takarmányozást javítani lehet. Így felszólaló szükségesnek tartja, hogy fokozottabb mértékben karoltassék fel a burgonyarépa termesztése. Kapcsolatos ezzel a kérdéssel a mezőgazdasági szesztermelés, mely most az új rendezkedéskor úgy állítandó be, hogy a gazdák ehhez az iparágához fűződő jogos kívánásai beváltását elérhessék. Utal arra is, hogy a takarmányozásnál annyira fontos korpa nagy tömegekben megy ki az országból, ami megkárosodása a mezőgazdaságnak és ezt csakis a tarifarendszer idézi elő. Ehhez képest indítványt terjeszt elő arra nézve, hogy a kormány fölíratilag kéressék fel a tarifarendszer olyan módosítására, amely mellett a mezőgazdaság itt szóvá tett érdekei érvényesülhetnének.

Örmány János munkásképző tanfolyamok létesítését sürgeti, mert az átszervezendő mezőgazdasági üzemek tanult munkaerőkre szorulnak, ez pedig csakis képzéssel teremthető meg.

A kongresszus a határozati javaslatot, valamint a hozzá benyújtott indítványokat elfogadja.

Gróf Majláth József általános figyelem mellett kezdi meg ezután előadását az *agrár-programmról*. Erős meggyőződése szerint nemcsak a mezőgazdasággal foglalkozó osztály, de az egész nemzet jövőjének a kérdése, az agrár-programm az az út, amely az egész nemzet boldogulása felé visz. Az agrárésszméknak át kell hatniok az egész közéletet s épen ezért meg kell ragadni minden alkalmat az eszmék tisztázására, hogy megjelölhessük a helyet, mely őket a modern gazdasági és társadalmi élet forrongásában az ellentétes vagy hasonló törekvések között megilleti és megvalósulásukért fokozott erővel és összetartással küzdjünk tovább, mert ezzel hazánk és nemzetünk jövőjét szolgáljuk.

Megállapítja, hogy az agrárizmus a gazdasági és szociális törekvések összessége, melyek sok tekintetben új irányt jelölnek meg a gazdasági életben. Erről az agrárizmusról csupán néhány évtizede beszélhetünk. Születése egybeesik annak a gazdasági iránynak a fénykorával, melynek létezését köszöni Anglia fejlődésének, tüneményes gazdagodásának példája elvakította a kontinentális államok vezetőit és a földművelés érdekeinek elhanyagolásával ezek a

LÓHERE- és Luczernamagért

100 kilónkint 10 koronával
magasabb árt fizetek a napi árnál,
ha a kaszálás idején az illető területen aranka nincs.

Gazdák, kik legkevesebb 30 métermázsa magtermést várnak, sziveskedjenek erről lentjelzett céget értesíteni, mely tisztviselőinek egyikét azonnal elküldi és a herét lábán megtekinteti. A kiknek földjén még mutatkozik aranka, azok irtásáért minél gyorsabban, hiszen 100 kilónkint 10 korona bevételi többlet busásan megtéríti az irtási költséget.

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udv. magkereskedése.

== BUDAPEST. ==

1002

TERMÉNYEINKET ÉRTÉKESITSÜK

a MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.
utján.

1006

Délvidéki gazdánk forduljanak ezirányban a kötelékben működő Délmagyarországi Mezőgazdák Szövetkezetéhez,
Temesvár, Losonci-tér 8.

UGYANOTT

Korpa, konkoly, olajpogácsa, takarmányliszt, száritott répaszelet, száraz moslák, malátacsira, szörplé (melasse) és minden más erőtakarmány az ország bármely állomására legjutányosabb feltételek mellett szerzhető be.

vezetők mindent megtettek, hogy az ipari fejlődésnek és a tőke hatalmának útjait egyengessék. Itt történt az elszámítás, mert nem vetettek számot Anglia speciális viszonyaival és a kontinentális államok berendezkedésével, amiből be kellett következni a válságnak. Az államok áttértek a védővamos rendszerre, de a belső védelem, a gyengébbnek a védelme még nem született meg. Megmaradtak a szabadelvű intézkedések, amelyek a föld mobilizálását és az egyenlő osztály révén annak felaprózását vonták maguk után.

Végig vezetni a hallgatóságot az átalakulás egyes jelentős állomásain, majd kimutatja, hogy a gazdasági liberalizmus korlátlan érvényesülése ellen a küzdelem miképp szervezkedett, s miként lett ez a szervezkedés tervszerűvé. Az agrártörekvések igazi természete sehol nem jutott oly tisztán kifejezésre, mint épen Magyarországon, ahol az minden túlzástól mentes. Legfőbb célja ennek az agrarizmusnak, hogy közgazdasági téren újra érvényre jusson a tisztesség és hogy népünk számára biztosítsuk a megélhetést. Nem osztályérdek lebeg szeme előtt ennek az agrarizmusnak, hanem az egész társadalom érdeke. Behatóan foglalkozik a szocialisták agrárprogramjával, kimutatja annak a megtevesztéseit, s nagyhatású előadását a következőleg fejezte be:

A szocialista agrárprogramok szakítanak azzal az alaptétellel, hogy a kapitalizmus minden téren győzelmesen halad előre, sőt arra az álláspontra helyezkednek, hogy a mezőgazdaság terén a kisüzemek jövője is van, különben nem védelmeznék a parasztsztyált. Sőt a németalföldi párt, amely az agrárprogram dolgában nem tudott megállapodásra jutni, a hágai kongresszuson szükségesnek tartotta külön kiemelni azt az elvet, hogy az üzemenkoncentráció a mezőgazdaság terén nem vált be. Egy másik jellemvonása e programoknak, hogy elfogadják az állam közreműködését, sőt benne látják a gyöngék és elnyomottak védelmezőjét s a feladatok jelentékeny részének megoldását az államtól várják. De kétségkívül a legérdekesebb e programokban, hogy a kisbirtok kisajátításáról nem mernek beszélni, mert jól tudják, hogy a paraszt antikollektivistikus érzelmű s ilyen dolgról hallani sem akar. A paraszt ragaszkodik földjéhez s ha szocialista, akkor legfeljebb a más földjét osztja fel, de a magáét nem adja. Szóval a szocialisták belátják, hogy az agrárprogramnak a mezőgazdaság védelmére kell tartalmaznia. Nem szívesen teszik ezt, az bizonyos, de meg kell tenniük a cél érdekében. Mert az ő céljuk nem az, hogy a mezőgazdaságon segítsenek, hanem, hogy a parasztot a maguk céljaira megfogják. Az ő programjaikkal szemben a mi agrárprogrammunk alapelvei ezek:

1. A föld egymagában még nem nemzet, de nem is haza. Ámde sem nemzet sem haza föld nélkül nem élhet. Akié a föld, azé lévén a haza: legyen tehát a magyar föld a magyarok. A magyar föld megtartása nemzeti politi-

kánk vezérgondolata, alapja, gyakorlati érvényesülése, mely nélkül itt e földön magyar politika el sem képzelhető.

2. A föld megtartása, megőrzése lévén alapja egész nemzeti életünknek és fejlődésének; az agrárpolitika legfontosabb föladata, hogy szem előtt tartsa a földbirtok megosztását is. Legyen az megfelelő, azaz olyan, hogy a nemzet nagy tömegét, a földmivelő népet jogosan és okosan kielégítse, óhajtható helyzetbe és munkakörbe juttassa.

3. A földbirtok megosztásának, elrendezésének iránya oda törekedjék, hogy a nagy-, közép- és kisbirtokosok mindenütt lehetőleg egymás mellett, egymással és semmiesetre sem egymás ellen oly egységes erővé, szilárd alappá váljanak, melyen közgazdaságunk többi ágai is fejlődjenek és egymás táplálói, segítői lehessenek.

4. Mindez pedig csak úgy történhessék, ha a földet megszábadítjuk, felmentjük nyomasztó és elviselhetetlen zálogterheitől, bölcs és okos, szerencsés hitelpolitikával. Ez annál inkább keresztülvihető, mert mezőgazdaságunk, — bár beteg, — de még mindig elég benső (intenzív) erővel rendelkezik arra, hogy önerejével rázza le az uzsorás és igazságtalan terheket.

5. Ámde önerejét is csak akkor fejtheti ki és használhatja fel a tagadhatlan jelenlévő krízisen való átérésre, ha

a) az államtól joggal elvárható méltányosságban részesül a hitel megoldását illetően,

b) ha az állambirtok és nagybirtokok bérbeadásánál első- és fősorban a parasztnép érdekei vétetnek figyelembe,

c) ha teljesen hamis alapra fektetett adórendszerünket úgy alakítjuk át, hogy az legjobban megfeleljen azon nemzeti politikának, melynek alapja a föld megtartása, arányos boldogító ereje és az igazságos és arányos adóztatás elve.

6. Mindezek nem zárják ki, hogy ne maradjon az agrárpolitika az államkormány kezében. De akkor maga az államkormányzás legyen elsősorban tisztában az agrárcélok vezérgondolatával, nemzeti politikánk alapjával. Ez a vezetés, vagy bármely agrárpolitika csak akkor lehet eredményes, ha állandó s ha az államkormány a közismert gazdaközöniséggel, gazdatestületekkel harmoniára, egyetértésre törekszik és egyes érdekkörök és pártok túlzott törekvéseitől magát megingattatni nem engedi.

7. Az agrárpolitika számol a szociáltörekvésekkel is. Nemcsak segíteni akar, de reformálni is. Ám teszi ezt mindig ethikai alapon és a természetesség a fokozatosság elvének figyelembe vételével. Mert minden nemzet csak a maga természete szerint fejlődhetik. Kísérletezéseknek a nemzetet és benne a nemzet legnagyobb tömegét a népet, a kisembereket kitenni sohasem fogja. Számol a létező viszonyok exigenciáival, de küzd minden erejével azon törekvések ellen, mely a fokozatos javításokon túl izgatni, rombolni és kétes öncélú vagyoni belkielégítést erőszakosan keresztülvinni akarja.

8. Az agrárprogram egyik kimagasló

törekvése: nevelni a föld népét, a kisembert az alkotmányos élet gyakorlására. Azért az agrárpolitika a szocializmus ama követelményével szemben, amely a demokratikus elvet illeti: nem zárkózik el. És így hiva az általános választójognak is, de csak azon nemzeti biztosítékokkal, melyek sem a magyarság túlsúlyát a népképviselőben, sem a szükséges értelmi érettséget és erkölcsi erejét nem veszélyeztetik.

9. Az agrárprogram tartalmának egyik lényeges jegye a szervezkedés, a tömörülésben rejlő erő felhasználása a nemzet erkölcsi, anyagi, fizikai erejének gyarapítására.

Teszi ezt a szövetkezetekkel, melynek nem célja a kereskedelem, ipar fejlődésének megakasztása. Ellenkezőleg: a tisztességtelen verseny megszüntetése, a kereskedelemnek és iparnak nemzetivé tétele, pártolása nem üres jel-szavakkal, de intenzív, összefogó munkássággal. A szövetkezetek célja az agrárprogramban: a kereskedelem, az ipar megtisztulása, felvirágzása és kiemelése a mostani sok helyen található erkölcsi alap nélkül való helyzetből.

10. Az agrárprogram tartalma továbbá, hogy bármiként dőljön el a kiegyezés, közös vámterületre való tekintet nélkül előkészítse az országot, a gazdaközöniséget az önállóságra, a szilárd alapra, a jövő gazdasági függetlenségre.

11. Az agrárprogram célja őszintén és igazán fejleszteni mindazon szociális törvényeket, melyek már most vagy a közel jövőben hivatva vannak úgy a középosztály, mint a kisemberek talpraállítására. És ezt nem igyekszik saját céljaira használni, de a nemzet egészének boldogulására és a nemzet gyökerének, ezzel gerincének erősítésére és egységességére. A magyar egységes nemzeti állam kiépítése és a szociális munka nála összeesik.

12. Az agrárprogram tartalmának jegye továbbá, hogy a nép erkölcsi és értelmi színvonalát azon magaslatra emelje, honnan ő maga ítélje meg saját jól felfogott érdekét és fejlődésének kriteriumait.

13. A kivándorlás kérdésében külön programot adni nem kell. Maga az agrárprogram érvényesítése leghatalmasabb védőbástya a kivándorlás ellen.

14. A népoktatásra nézve az agrárprogram kívánalma: legyen a magyar népoktatás feltétlenül és határozottan nemzeti.

Lelkesült éljenzés követte gróf Mailáth előadását, amelynek minden egyes részét köztetséssel fogadták. A nagy tudást eláruló, eszmékben gazdag fejtegetést beható vita követte, amelynek befejeztével gróf Mailáth által előterjesztett határozati javaslatot — az általános választói jogra vonatkozó szakasz kivételével — egyhangulag elfogadták.

Végül *Hertelendy Ferenc*, a Zalamegyei Gazdasági Egyesület elnöke vázolta magvas beszédben a *cigány-ügy jelenlegi állását* s felszólalása végén a *következő határozati javaslatot* nyújtotta be:

A Pécsen megtartott VIII. országos gazdasági kongresszus a belügyminiszterhez sürgős felter-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.
Divatos **főrű ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kékeltők és finom angol és francia zsebkendők.
Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.
Fű és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1008

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

jesztés intézését határozza el, hogy az OMGE által a cigány-ügy rendezése ügyében még 1905-ben hozzá beterjesztett javaslatok mielőbb megvalósíttassanak, nevezetesen szükségesnek tartja, hogy:

a) a kóborcigányok gyermekei hét éves korukban elhagyottaknak nyilváníttassanak és nevelésükről az állam gondoskodik;

b) a cigányok kóborlása betiltassék és szigoruan büntetessék és a kóborlásba visszacsú cigánytól a lótarás is megvonassék, házalási és vándoripari igazolványokat egyáltalában ne kaphassanak;

c) minden kóborló cigány illetősége megállapíttassék s letelepülésre kényszeríttessék. Akiknek illetősége ki nem mutatható, a hatóság hivatalosan állapítsa azt meg oly módon, hogy az illetőségi hely az a község legyen, ahol az illető cigány legtovább tartózkodott. Hogy amiatt a községeket kiadás ne terhelje, az ily kényszerilletőségből származó költségeket vállalja az állam magára;

d) a külföldi illetőségű kóborcigányok kéréletlenül kitoloncoltassanak és a jövőben az ország határain be ne bocsáttassanak;

e) a kóborcigányok ügyének adminisztrációja országosan központosíttassék, azaz ezen ügyek kezelése és nyilvántartása egy központi hatóságra bizassék.

Hertelendy határozati javaslatát szintén egyhangulag fogadták el.

Ezzel a napirend kimerült s gróf Dessewffy Aurél, köszönetet mondva Pécs város és Baranyavármegye közönségének a szives vendéglátásért, a kongresszust délből 1 órakor bezárta.

(Vége.)

A vetések állása és a terméseredmény.

— Hivatalos jelentés szeptember 15-ikéről. —

A gabonaneműek most már a befejezéshez közeledő cséplése lehetővé tette termésünk eredményének nagyobb pontossággal való megállapítását. A gazdasági tudósítónak a cséplések eredményéről beérkezett legutóbbi jelentései alapján az ország folyó évi gabona-termése következőképp becsülhető:

Az őszi és tavaszi buza learatott területe az elpusztult és kiszántott vetések területének leszámítása után 5,522.544 kat. holdra tehető.

Ezen területen a próbacséplések, illetve cséplések adatainak figyelembe vételével termett kat. holdanként 5.87 q., vagyis az összes területen 32.44 millió q. A múlt évben termett 6.21 millió kat. holdon összesen 53.73 millió q.

Az őszi és tavaszi rozs learatott területe 1,797.569 kat holdra becsülhető. Ezen a területen termett a gazdasági tudósítók próbacséplési, illetve cséplési adatai szerint kat. holdanként 5.86 q., vagyis az összes learatott 10.53 millió q. A múlt év összes rozs és kétszeres termés volt 1.98 millió kat. holdon 14.15 millió q.

Az őszi és tavaszi árpa learatott területe 1,947.250 kat. holdra becsülhető. Ezen a

területen termett a gazdasági tudósítók próbacséplési, illetve cséplési adatai szerint kat. holdanként 7.18 q., vagyis az összes learatott területen 13.99 millió q. A múlt évi összes árpatermés volt 1.85 millió kat. holdon 15.18 millió q.

A zab learatott területe 1,941.230 kat. holdra becsülhető. Ezen a területen termett a gazdasági tudósítók próbacséplései, illetve cséplési adatai szerint kat. holdanként 6.18 q., vagyis az összes learatott területen 12.00 millió q. A múlt évi összes zabtermés volt 1.81 millió kat. holdon 12.73 millió q.

A tengerivel bevetett terület, mint az előző jelentésekben már említve volt, az őszi gabonavetések nagyobb mérvű kiszántása következtében, melyek nagyjából tengerivel pótolattak, lényegesen nagyobb az előző évi területnél. A folyó évi terület 4,590.473 kat. holdra becsülhető. Ez idő szerint országos átlagban kat. holdanként 9.54 q. szemes tengeri várható, vagyis az ország összes tengeri-termése mintegy 53.80 millió q.-ra becsülhető, a múlt évi 41.38 millió q. eredménnyel szemben.

A burgonyával beültetett terület 1,021.185 katasztrális holdra becsülhető; országos átlagban kat. holdanként 43.89 q. reménybeli termés alapul vétele mellett ez idő szerint az ország burgonya-termése mintegy 44.83 millió q.-ra tehető, a múlt évi 48.74 millió q. eredménnyel szemben.

A szőlő fejlődéséhez az előfordult, helyenkint igen változó mennyiségben hullott eső nem volt elegendő, minek következtében több késő borszőlőfajta szemei aprók maradtak és nem adják a várt termésmennyiséget. Előnyére volt azonban a szőlő minőségének és érésének a meleg napos idő, mely jó minőségű mustot és bort helyez kilátásba. A csemegezőlő beért és úgy minőségre, mint mennyiségre nézve kielégítő termést adott. A borszőlő is érne kezd s a Duna-Tisza köze vidékén szüretelni kezdik. A peronospora okozta kár miatt csaknem valamennyi termelő vidékről érkeztek panaszok. A termés túlnyomólag közepes vagy közepesen alóli minőséget mennyiségez, de jó minőséget ígér.

A gyümölcsfák csekély termését a száraz időjárás a hullás fokozásával ismét apasztotta. A melegség és napfény az érést elősegítette.

Hírek a Székelykiállításról.

A *székelykiállítás anyaga* már teljes mértékben együtt lévén, illetve a bejelentések számbavételénél, oly impozáns és szép kiállításra van kilátás, a minő még hazarészünkben soha sem volt. Éppen az különbözőzeti meg általában ez erdélyrészi kiállításokat, hogy azok mindig a felöltet anyagokkal hatottak. Kevesebb dísz és pompa, minimális anyagi eszközök, de dus kollektciók, gyönyörű állatok, tárgyak és első sorban gyakorlati célok szolgálata jellemzik a székelykiállítást.

Érdekes előadás az emberi és állati tuberkulózisról. A székelykiállítás második napján, szeptember hó 30-án d. e. 10 órakor, Sepsiszentgyörgyön a vármegyeház dísztermében rendkívül fontos és közérdekű szakelőadást tartanak dr. Benedek Zoltán nagyajtai járásorvos

és Betegh Lajos fiúmei törvényhatósági állatorvos: „A tuberkulózis újabb biológiai elmélete dualisztikus alapon és a Spengler-féle ojtások ismertetése“ címen. Az előadást mikroszkopikus bemutatókkal fogják kíséreni. Ezen alkalomra az előadók és a kiállítás igazgatósága minden érdeklődőt ez uton is meghív. Bemenet díjtalan.

Méhészeti előadás. Incze Manó angyalosi tanító, a székelyföldi méhészet kiváló ismerője a méhészet köréből mutatványokkal kapcsolatban a kiállítás ideje alatt érdekes felolvasást fog tartani. Gazdaközönségünk figyelmét előre is felhívjuk a tanulságosnak ígérkező előadásra, melynek pontos idejét később fogjuk közölni.

Az antialkoholizmusról tart előadást ugyan csak e napon és helyen és a fenti előadás után: Szabó György nagyenyői r. kath. esperes-plebános, kinek érdekes előadását a kiállítás igazgatósága szintén az érdeklődők figyelmébe ajánlja.

A néprajzi osztály. A kiállítás igazi székely jellege legfőképpen a kiállítás ötödik osztályában fog kidomborodni. Az eddig történt bejelentések már biztosítják a kiállítás ezen csoportjainak sikerét. A néprajzi és háziipari csoportok keretében sok jellemző néprajzi tárgy lesz bemutatva. A *háromszéki székely szobában* házberendezési tárgyak, a fonás-szövés szerszámai, népviseleti tárgyak, varrottások, különböző használati tárgyak, házi és gazdasági eszközök lesznek kiállítva. Állandóan működésben lesz egy régi rendszerű házi szövőszék (osztováta), ugyszintén a szövés-fonás többi eszközei is. Összehasonlítául fel lesz állítva a sepsiszentgyörgyi Első Székely Szövőgyár egy kézi szövőgépe. Teljes kollektcióban lesznek bemutatva a különböző székely varrottások. A legnagyobb kollektciókat az Erdélyi Kárpát Egylet és a Székely Nemzeti Múzeum állítja ki.

Az udvarhelymegyei iparfejlesztő bizottság, ugyszintén a csikvármegyei gazdasági egyesület csoportos kiállítása is sok érdekes anyagot mutat be. Utóbbinak keretében lesz elhelyezve egy *csikmegyei szoba*, melyben a tulipános butor berendezésén kívül működni fog egy festékes szőnyeget-szövő osztováta s egy csikmadarasi régi szerkezeti *jazakas-korong*.

A háromszéki és csikmegyei székely szobákon kívül a brassómegyei gazdasági egyesület s a hétfalusi nőegylet *csángó, szász és oláh szobát* is fog bemutatni.

A Székely-Udvarhely írja: A sepsiszentgyörgyi Székelykiállításra, küldendő háziipari tárgyak gyűjtése elég szép eredménnyel járt és különösen a női szöttesekből olyan sokféle változatosságu tárgyak érkeztek be, hogy azok még a kétkedőket is meggyőzhetik arról,

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kiténő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták“ és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. — Sürögnycim: Kalmár-rostagyár.

hogy székely népünk kellő támogatás és öntudatos vezetés mellett milyen fényes eredményeket tudna e téren elérni és mennyi pénz maradna meg nekünk, abból a rengeteg összegből, melyet most idegen gyártmányok beszerzésére oly könnyelműen elpazarolunk. Nem különben nagyon érdekes és értékes Salamon Kálmán kitűnő faszobrászunk kollektívája, aki a faragás fejlődését a legkezdetlesebb állapotától, a művészi kidomborodásig hiven tünteti fel; a kezdetet jelezve a legteljesebb székely stílusban dolgozott gyermekjátékokat mutat be, majd fokozatos fejlődéssel szebbnél szebb dobozokat, képkereteket, evőeszközöket, tintatartókat, végül pedig művészileg faragott dombor műveket állít be. Mind eme szép tárgyakat most rendezti a vármegyház egyik termében, a mi ágilis és szorgalmas Fischer bácsink és meg vagyunk győződve, hogy a kiállítandó tárgyak a kiállításon általános feltűnést fognak kelteni.

*

A székelyföldi természeti kincsek köréből is nagyobb kollektívák vannak már bejelentve s így a kiállítás jó alkalmat nyújt, hogy akik a Székelyföld gazdaságilag értékesíthető kincseit tanulmányozni akarják, ezt nagyobb fáradság nélkül megtekinthessék.

*

A forgalomban levő székely ásványvizek teljes kollektíváján kívül néhány olyan székely ásvány viz is lesz bemutatva, melyek értékesítéséről gondoskodás eddig még nem történt. A kiállítás ezen csoportjának tanulmányozása céljából az „Angol ásványviz kiviteli szindikátus” igazgatója és több tisztviselője a kiállítás egész ideje alatt Sepsiszentgyörgyön fog időzni.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ Az alkoholnak egy újabb nyersanyaga. Nyugat-Ausztráliának óriási kiterjedésű földjein terem a xanthorrhoea pressii nevű növény, amelynek összetétele: 9.19% víz, 0.78% zsír, 2.82% fehérje, 35.94% növényrost, 0.40% hamu és 50.87% szénhidrát. Ezen 50.87% szénhidrát 10.25% invertált cukorból 15.86% dextrózból nádcukorból áll és 24.76% más szénhidrátból (mint különbözet számítva) áll. A cukrot eddigelő ugyan nem sikerült a növényből tisztán előállítani, azonban a növény lisztjének 13.3%-át erjesztéssel alkohollá lehet átalakítani. E növényről bő ismertetést még nem közölhetünk, azonban tekintve, hogy a szélsőséges száraz klímájú világrész Ausztráliát vallja hazájának, nem tartjuk lehetetlennek, hogy a vele való termelési kísérletek talán nálunk is némi sikerrel kecsegtetnének s mivel tekintélyes mennyiségű cukrot tartalmaz, a szeszgyártás szempontjából is megérdemelné, ha az illetékes körök érdeklődéssel viseltetnének iránta.

+ Az indiai édes repa vagy Batátasz növény gazdasági jelentőségét Bernegau vegyész az azori szigeteken tett tanulmányutja alkalmával tanulmányozta. A batátasz a szigeteken nagymértékben termeltetik, főleg szeszgyártási és takarmányozási célokra lesz felhasználva. Sao Miquel szigeten három nagy szeszgyár van üzemben, ezek körülbelül 10 millió liter szeszt állítanak elő az édes répából. A szesznyeremény 12 százalékra rug. Németországban kipróbálta nevezett vegyész e növény gumójából készült lisztet kenyér és kétszersült készítéshez is és igen kedvező eredményeket ért el, sőt a burgonyalisztnél jobbnak találta Dél-Németországban kedvező sikerrel termesztési kísérleteket is végeztek, az indiai édes répával.

+ Megnyulósodott bor javítása. A bor nyulóságának megjavítására eljárás az, hogy a bort elsőben is lefejtjük, úgy, hogy a levegővel erősen keveredjék, tehát csapon át dézsába, hogy a bor habzásba jöjjön. A nagyobb habzás elősegítésére a bort a kádban nyirfa-seprővel többször jól fel kell kavarni. Fejtésnél a borhoz kell keverni 10–15 gr. tannint és a bort frissen kénezett hordóba önteni s 3–4 hét után megderíteni zselatinnal, egy hektoliter borra 10 gr. zselatint számítva. A bor ezután ismét pihen 3–4 hétig, mely idő alatt megtisztul, minek megtörténtével a nyulóságát vesztett bor tiszta hordóba fe-tendő.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— Tudomásul. Tokaji László e. g. e. titkár és lapunk felelős szerkesztője, mostantól — október 7-éig, a székelykiállítás munkálatai miatt, Sepsiszentgyörgyön fog tartózkodni. Sürgősebb egyleti és lap ügyekben minden megkeresés ez idő alatt oda irányítandó.

— Az első segesvári komlóvásár szept. hó 19-én tartatott volna meg, ha lett volna vevő. Azaz volt ugyan jelen három (!) vevő, de megbizatosok nem lévén, nem vásároltak. Ugy lelkők mélyében 60–80–100 koronát reménylenek ígérni az idén. Ezzel szemben e sorok írásakor vesszük a bácskai komlóvidékről a hírt, hogy ott 7–8 cseh vevő (ugyan csak fenti áron) eddig 10 napon át 1200–1300 mmázsát vásárolt össze, s még élénken folyik a vásár: Segesvárt úgy reménylik, hogy majd a Bácskából jönnek be a vevők a hó végén, s akkor megindul az üzlet ott is! Mindenesetre ajánlatos, hogy az erdélyi termelők jobban pártolják hazarészünk egyedüli komlópiacát: részint azzal, hogy küldjék oda a vásárcsarnokba termésüket, de legalább is rendes mintát s maguk is jöjjenek oda egy-egy csütörtökön: mert 10 zsák komlóval és 20. mintával, 6 eladóval s 3 vevővel nem lehet vásárt csinálni! A segesvári heti vásár annál is ajánlatosabb, mert az idén aligha lesz érdemes 40–50 frtos árak mellett Saazba, Nürnbergbe bizományba küldeni a komlót: olcsóbb lesz itthon tudni rajta!

— A szőlő zöld ojtása. Dr. Istvánffy Gyula, az Ampelologiai intézet igazgatója te-

kinttel nagy jelentőségére, tanulmány tárgyává tette a zöldajtás különböző módjait. A zöldajtás a magyar szőlőgazdák körében igen elterjedt, egyik igen célszerű, kitűnő eredményeket nyújtó módját alkalmazza évek óta Bucher Alajos középponti szőlészeti és borászati felügyelő, aki a zöld alanyvesszőre tavalyi érett, fás vesszőből készített ojtást. Az ojtás e módja vonatkozó tudományos és gyakorlati vizsgálata eredményeit dr. Istvánffy Gyula a pécsi szőlészeti és borászati kongresszuson ismerteti meg. Ugyancsak ő Darányi miniszter megbízásából tanulmányozni fogja a zöldajtványok útján való szőlőtelepítést az erdélyi vidéken is, amelynek hűvösebb az éghajlata, mely körülmény hatással van az amugy is nehezebben beérő zöldajtással készült ojtványok fejlődésére. Az eddigi tanulmányok szerint a zöldajtási módnak az erdélyi klíma is megfelel, ha kellő gondot és a különböző művelési fogások figyelembe vételével alkalmazzák. A tanulmány legfőbb célja a legjobb művelési fogások megállapítása.

— A szoinokmegyei gazdasági egyesület jubileuma. A jásznagykunszolnokmegyei gazdasági egyesület vasárnap ünnepelte meg Szolnokon főnnállásának ötvenedik évfordulóját. Az ünnepségen részt vett Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter is, aki számos országgyűlési képviselő kíséretében vasárnap reggel érkezett Szolnokra. A megyeházán tíz órakor kezdődött az egyesület jubiláris diszkozyulése, Almássy Imre gróf főispán elnökletével. Üdvözölte Darányi minisztert és kegyelettel emlékezett meg Szapáry Gyula grófról, az egyesület első elnökéről. Darányi miniszter hosszabb beszéddel válaszolt az üdvözlésre:

— Eljött, hogy kegyelettel adózzék azon megdicsőült férfinak emlékének, akinek arcképét fogják ma leleplezni.

Lippich Gusztáv nyugalmazott főispán méltatta Szapáry Gyula gróf érdemeit. Beszéde végén lehullott a lepel Szapáry gróf arcképéről. Azután a társegyesületek megjelent képviselői üdvözölték a közgyűlést, amelynek berekesztése után a miniszter a jubileum alkalmával rendezett megyei gazdasági kiállítást tekintette meg, s délután vizszatért Budapestre.

A jubiláris emlékünnepe jelentőségének és külső fényének emelése céljából a Jásznagykunszolnok vármegyei Gazdasági Egyesület sikerült kiállítás keretében mutatta be a vármegye mezőgazdasági és ipari termékeit.

— A szőlőtermés. A földmivelésügyi miniszterhez beérkezett jelentésekből meglehetősen állapítani, hogy ha nem is terem elég szőlő az idén, minőségre jó bortermeles lesz. Középtermést várnak a budapesti, szegvárdi, pápai, tapolczai, soproni, nyitrai, balassagyarmati, egri, miskolci, munkácsi, szilágysomlyói, marosvásárhelyi, szabadkai kerületekben. Gyengébb termést jelentenek a pécsi, pozsonyi, fehértemplomi, kecskeméti és ménesi kerületekből, míg jó termést várnak a nagyenyedi, dicsőszentmártoni, bihardiöszegi kerületekből.

— A pécsi kiállítás bezárása. A pécsi kiállítást október közepén zárják be nagy ünnepségek között. A kiállítást eddig több mint nyolcszáz ezren látogatták meg. A kiállít-

„AGRARIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut társaság

resicai mezőgazdasági gépgyárának vezérügynöksége

MEZŐGAZDÁK KÜLÖNÖS FIGYELMÉBE!

Egyetemes acélekék.

Eltörhetetlen tégelyacélekfej.

Páncélacél kormánylemez.

Magasított acél-ekfej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Sürgőnycim: „Agraria” Budapest. Rövidített levelem: „Agraria” Budapest. V. Váci ut 2.

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámoralkból.

1457

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetik.

Ekegyártár terén legelső rangú magyar gyártmány, felülmúlja meg a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

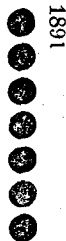

Nincs többé büz!

A **Bonodor Folyadék** a legbüzősebb árnyékszék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. *Elegysulya 5 kg. csomag, bérmentve 7.50 kor.* (Elegendő egy évre.) *1 kg. próbacsomag 2.50 kor.* csomagolással szállítás nélkül. Szétküldés csak készpénzért, vagy utánvétellel.

Vezérképviselő: FODOR FERENC, Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/E.

LEGYEK

konyhából, kamrából, mészárszék-ből, istállóból, vágóhidról biztosan elűzetnek, ha a falakat o o o o

LÉGY-BONODORRAL

meszeljük. Egy kilo elegendő 25 □ méterre. 5 kgr. leírás-sal 6 kor. franko utánvétellel

Számos elismerő levél!

tás utolsó ünnepi eseménye Zsolnay szobrá-
nak leleplezése lesz, amit október tizenhar-
madikára tűztek ki.

— **Komlóhírek.** A komlószedésnek már
a legkisebb fajú vidékeken is a végén járnak
s mindinkább bizonyossá lesz, hogy a tavalyi
terméshozamot nem érik el. Ma már élénkek
az európai komlópiacok, nagyok és rendszere-
sek a felhozatalok s állandóan javul a forga-
lom is, sajnos, átlagon aluli értékeken: a
komlókereskedelmi faktorok hát jól végezték
árlenyomó manipulációjukat augusztus elején!
A *ceh saazi* piacon is naponta 600—700 zsák
komló kerül forgalomba, a jó cseh komló
92—110 korona 50 kilónként, gyengébb mi-
nőségek: 84—100 koronán! A nürnbergi piacon
is mindinkább élénkül a kereslet, (1000—1200
zsák napi forgalom); árak: I. o. 75—80, II. o.
60—70 és III. o. 40—48 márkán két el 50
kilónként

— **A médafalva-gyergyószentmiklósi**
vasuti vonalat vasárnap adták át a forgalom-
nak. Ezzel Gyergyó őserdői és bányái termé-
keik számára megkapták a legszükségesebbet,
aminek hiánya oly égető volt, a vasutat. A
székely körvasutból így már csak egy szakasz
van hátra s egy év alatt az is kiépül.

— **Csángó-telepítés.** A hunyadmegyei
csángó-telepítés befejezett tényre vált. Az
állam megkötötte a szerződést a telepítendő
birtok megvásárlása tárgyában és tegnap alá-
írták a szerződéseket. Tavasszal háromszáz
csángó család jön vissza Magyarországra.

— **Osztrák gazdák a magyar tej ellen.**
Bécsben f. hó 2-án a gazdasági egyesületek
által egybehívott gyűlés volt, amelyen a bécsi
tejszállítók élesen kikeltek a magyar tej el-
len, mely Bécsbe kerül s elfogadtak egy ha-
tározati javaslatot, mely a tej minimális zsir-
tartalmát 3-3% ban állapítja meg.

— **Oroszország termése.** Az oroszországi
kereskedelmi és ipari lapok jelentése szerint
augusztus 25-én az európai Oroszország ter-
mésállása a következő volt: Őszi buza álta-
lában ki nem elégítő, a délnyugati és észak-
nyugati kormányzóságokban igen rossz a ter-
més. Jekaterinoslavban és Orel, Worones,
Kursk kormányzóságok egy részében jó. Ta-
vaszi buza általában közepes. Kostroma, Kasan,
Wjatka, Ufa, Samara, Mogilev és Witebsk
kormányzóságok egy részében ki nem elégítő.
A termés Középoroszország egy részében és
a Kaukázustól északra fekvő egyes vidéke-
ken helyenként jó. Őszi rozs általában köze-

pés, Pskow, Pátervár és Samara kormányzó-
ságok egy részében, a Visztulavidék déli kor-
mányzóságában és mindazon kormányzóság-
okban, amelyeknek buzatermése nem volt
kielégítő, az őszi rozstermés ugyanilyen. A
fekete talaju kormányzóságokban, Simbrisk,
Jaroslaw és Nisnij-Nygorodban a termés jó.
Árpa általában jó közepes. A hol őszi buza
ki nem elégítő, az árpa termése is ilyen. A
Dnjeper vidékén és az északi Kaukázusban.
Zab általában jó közepes. Ki nem elégítő, a
hol az árpa és buzavetés is ilyen. Jó Orosz-
ország délnyugati részében, Poltavában, Cser-
nikovban, Tutában, Rjcsanban, Tambovban.
Kalugában, Orelben, a Don vidékén, a Kaukáz-
us északi részén, a balti provinciákban, va-
lamint Lengyelország nyugati részében.

— **Nemzetközi tejgazdasági kongressz-**
szus. Hága mellett, Saveningenben, hétfőn
nyílt meg a III. nemzetközi tejgazdasági
kongresszus Henrik herceg védnökségével. A
kongresszust is Henrik herceg, Vilma királynő
férje nyitotta meg, mire az európai kormá-
nyok küldöttei szólaltak fel, közöttük a ma-
gyar kormány képviselője, Pirkner János mi-
niszteri tanácsos, állattenyésztési főfelügyelő
is. A megnyitó ülés után a kongresszus há-
rom szakosztályban folytatta tanácskozásait.

— **A szén pótlása petróleummal.** Figye-
lemreméltó javaslattal fordult legutóbb az
Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés a
kereskedelmügyi miniszterhez. Az O. M. K. E.
beadványában kifejti, hogy az ez idő szerint
Galicziában óriási tömegekben és rendkívül
alacsony áron rendelkezésre álló nyers kőolaj
köztudomás szerint alkalmas arra, hogy a
szén helyett motorikus, de különösen fűtési
célokra igénybe vegyék. Az mostani vasuti
díjtételek mellett azonban a hazai ipar a
nyersolajat a szóbanlevő célokra nem hasz-
nosíthatja. Az O. M. K. E. tehát elsősorban
azt a javaslatot terjeszti a kereskedelmügyi
miniszter elé, hogy a nyers kőolaj fuvardíj-
tétélei az összes hazai vasuti állomásokra a
magyar kir. államvasutak önköltségeinek díj-
tétéleiben állapíttassanak meg és pedig úgy,
hogy a fuvardíj-kezdmény a gács—magyar
közös forgalomban is engedélyeztessék az il-
letékes osztrák miniszteriummal való meg-
állapodás útján; amennyiben azonban az ön-
költségi díjtételek alkalmazhatónak nem ta-
lálatnak, terjesszék ki legalább az összes
hazai állomásokra irányított nyers petróleum-
szállítmányokra azokat a fuvardíjkezdmény-

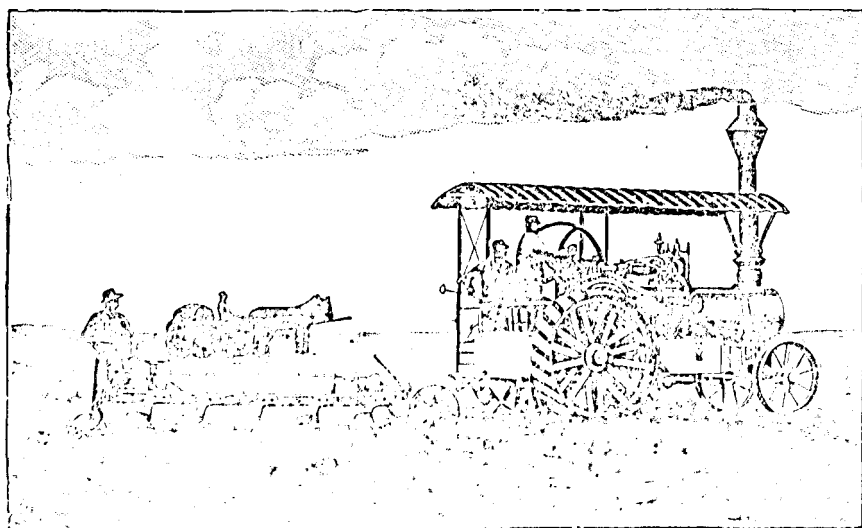
nyeket, a melyeket ez idő szerint csupán a
bizonyos állomásokra címzett nyers kőolaj-
küldemények élveznek, természetesen ezt is
ugy, hogy a kedvezményt a gács—magyar
közös forgalomban is engedélyezzék.

— **Vetőgép a kisgazdaságban.** Az őszi
vetőmunkálatok alkalmából ismertetjük a vető-
gépek nagymérvű, elterjedését a kisgazdák
körében. A kisgazdák általában 11, ritkábban
13. könnyű talajon 15 soros vetőgépet is hasz-
nálhatnak. Hogy milyen mértékben van a kis-
gazdák között elterjedve a 2 ló után való vető-
gép, arról igen könnyen meggyőződhetünk azon
egyszerű tényből, hogy Magyarországon éven-
ként mintegy 3—4000 vetőgép kerül eladásra
és a vetőgépek vevőinek zömét jóformán a
kisgazdák képezik s ez így megy már vagy
30 év óta. Azon vidékeken, hol a mezőgazda-
sági kultúra előrehaladt, a kisgazdáknál csak
olyan általánosan ismert és használt gép a
vetőgép, mint akár a kasza. Minden valamire
való kisgazda gazdaságában ma már megtalál-
hatjuk a vetőgépet. Ez mindenesetre olyan
jelenség, amely azt bizonyítja, hogy kisgazdánk
is kezdenek áttérni az okszerű gazdálkodásra
és igyekeztek földjüket minél jobban megmi-
velni, a magot minél jobban elhelyezni a
tenyésztésre szánt, mindnyájunkat tápláló édes
anyaföldbe, — és ez helyesebben van így,
mert a jó munkával nagyobb jövedelmet és
jobb megélhetést tud magának a kisgazda is
biztosítani.

— **Hirdetés.** A cs. és kir. 12. hadtest
hadbiztosságánál Nagyszébenben 1907. évi októ-
ber 2-án megejtendő biztosítási tárgyalásra —
rozs és zab szállítások tárgyában a nagysze-
beni, brassói, gyulafehérvári és kolozsvári cs.
és kir. katonai élelmezési raktárak szükség-
leteire — a pályázók figyelmé felhivatik. Az
erre vonatkozó hirdetések az »Erdélyi Gazda«
38. számában folyó hó 22-én tétettek közzé.

— **Hirdetés.** A cs. és kir. 12. hadtest
hadbiztosságánál Nagyszébenben, továbbá a
brassói, gyulafehérvári és kolozsvári cs. és kir.
élelmezési raktároknál 1906. évi október 8.,
10., 14., 15. és 18-án megejtendő biztosítási
tárgyalásokra — kenyér és zab szállítások tár-
gyában — a pályázók figyelmé felhivatik. Az
erre vonatkozó hirdetések az »Erdélyi Gazda«
38. számában folyó hó 22-én tétettek közzé.

— **Nelkülözhetlen szükséglete** ma már minden
művelt embernek az újságolvasás. A hosszú téli
esték beköszöntése előtt szolgálatot véltünk hát tenni
t. közönségünknek, ha figyelmét a legváltozatosabb
és legbővebb tartalmu napilapra hívjuk fel. Ez ma

UJ! Egygéprendszerű gőzszántás UJ! (egy ölet fogó 7 vasú ekével).
Csekély befektetés. Olcsó üzem. Tökéletes munka.

Referenciák: (ugyanott állandóan üzemben)

Gróf Bethlen Sándor, Marosgecze p. Marosludas. 1953
Gróf Mikes Kelemen, Uzon Háromszék.
Dreher-uradalmak, Vál- és Szentlászló, Fejérmegye.
Fejérváry Géza, cs. és k. kamarás, Nagykeszi, Komárommegye, stb. stb.

(Kiváratra az összes vevőket felsoroló referencia-jegyzékkel szolgálunk.)

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

R.-T.

Budapest, VI. ker., Váci-ut 19.

kétségtelenül a *Pesti Hírlap*, mely minden tekintetben első helyen áll a napisajtó termékei között. Független és szokimondó újság, oly speciálitásokkal és előnyökkel, melyek a legnagyobb kedveltséget szereztek meg és biztosítják neki a magyar olvasókörzönségénél Speciálitásai: az aktuális társadalmi kérdéseket élvezetesen tárgyaló *Esti levelek*, a szellemes *Kis komédiák* és egyéb humoros cikkek, a kedvenc olvasmányul szolgáló, közhasznú *Szerkesztői üzenetek* oly bőségben naponta, hogy az páratlan a sajtóban; az eredeti tárcákon felül minden nap egy külföldi írótól való rajz vagy elbeszélés; *apró hírdetéseinek* rengeteg tömege egyúttal azt igazolja, hogy legelőnyösebb a *Pesti Hírlapban* hirdetni, mert ennek van legnagyobb olvasókörzönsége Előnyei: egy nagy képes naptár, melyet minden előfizető karácsonyi ajándékkul kap s egy *divatlap*, melyet az előfizető mérsékelt áron rendelhet

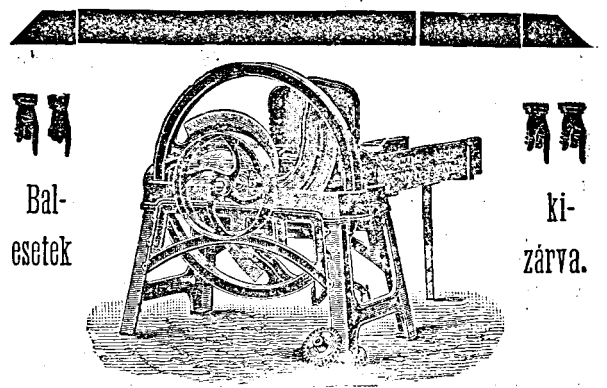
meg. Aki a *Pesti Hírlap* nagy képes naptárát az 1908. évre ingyen és bérmentve megkapni óhajtja, az már most fizessen elő, mert ez ajándéokra igényt csak azok tarthatnak, akik legalább negyedév óta megszokták a lapot, az előfizetői a lapnak. A *Pesti Hírlap* ára egy óra 2 kor 40 fillér; negyed évre 7 korona; a *Divat Szalon* című nagy és diszes kiállítású divatlapal együtt negyed évre csak 9 korona. A *Pesti Hírlap* kiadóhivatala Budapest, V., Váci-körút 78.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felélős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

Bal-
esetek

ki-
zárva.

A

Magyar Jelzálog Hitelbank

képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.) Az intézet alaptőkéje 40 millió korona záloglevél kölcsönöket nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra 4%-os és 4 1/2 %-os záloglevelekben.

A jelzálogul felajánlott erdélyi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet” bizalmi férőal adnak véleményt. 1001

Hirdetmény.

A fogarasi magy. kir. állami ménés állományából

1907. október 4-én

délelőtt a fogarasi hetivásáron:

két pár hámos,
egy egyes hámos,
egy nyerges

ló

és négy darab anyakanca nyilvános árverés útján a legtöbb ígérőnek készpénz fizetés mellett eladatik.

1979

Ménésparancsnokság.

Minden nagyságban.

Szecksavágók,

1801. VI.

Répa vágók,

Darálómalmok,

Gőzölőkészülékek.

UMRATH ÉS TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcséplőkészletek 12 HP-ig. Ipari mozgonyok 100 HP-ig.

Kis és nagyhirtok részére.

Értesítés

a kenyér és zab bérletszerű szállítása tárgyában az alábbi állomásokon

Nagydisznód	Az ajánlati tárgyalások a 1908. január 1-től december 31-ig tartó biztosítási időtartamra.	a 12. hadtest hadbiztosságánál	Nagyszebenben	1907. évi október	18.
Fogarasi					
Medgyes					
Székelyudvarhely					
Botfalva					
Szent-Péter					
Höltövény					
Feketehalom					
Keresztényfalva					
Vidombák					
Rozsnyó					
Abrudbánya					
Szászváros					
Erzsébetváros					
Marosvásárhely					
Beszterce					

tartatnak meg.

1977

Az ezen tárgyalásokra vonatkozó feltételek a nagyszebeni, gyulafehérvári és a kolozsvári élelmező raktáraknál valamint a brassói élelmezési fiókraktárnál lévő feltételi füzetekben láthatók s ugyanottan az utóbbiak díjmentesen kaphatók.

Nagyszeben, 1907. augusztus 31-én.

A cs. és kir. 12. hadtest hadbiztosságától.

Értesítő.

A cs. és kir. katonai élelmező raktáraknak szükségletére kereskedelmi szokás szerint bevásároltatnak:

Nagyszebenben	6040 q	rozs,	13220 q	zab,
Brassóban	5080 q	„	5670 q	„
Gyulafehérvárt	4580 q	„	1050 q	„
Kolozsvárt	3650 q	„	4140 q	„

A bélyeges eladási ajánlatok a folyó évi október hó 2-án legfőlebb délelőtt 10 óráig a hadtest hadbiztosságánál be kell érkezzenek.

A közelebbi feltételek a fentebbi állomások élelmező raktárainál betekintésre előfekvő teljartalmu értesítőben és szokványfüzetben — mely utóbbi ingyen megszerezhető — foglaltatnak.

Nagyszeben, 1907. évi szeptember hó 10-én.

A cs. és kir. 12. hadtest hadbiztosságától.

1978

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gáz-
gépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű
gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és jéggyárak.
Gépberendezések malmok, téglagyárak, olaj-
gyárak és kékfestő-gyárak részére.
Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és szőlőzúók. 1475

Intézői állást keres

Erdélyben

okleveles gazdatiszt. Több évi gyakorlatát Erdélyben és Dunántuli nagy hitbizományi uradalomban szerezte.

Allását bármikor elfoglalhatja.

Czím a kiadóhivatalban. 1972

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle 20 lóerejű gőzeke garniturájával tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kivánságára jó minőségű kőszénről vállalkozók gondoskodnak — évi kötésükből átengednek.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,

Budapest, Országház. 1934

Bárdos és Brachfeld

műszaki és villamossági vállalat

BUDAPEST

VI., Gyár-u. 23. sz.

Villamossági osztály:

Villamos világítási és erőátviteli telepek, kastélyok, gazdaságok, gyárak, malmok, fűrésztelepek és községek részére.

Ajánlat ingyen és bérmentve. 1971

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulá- sával	1,970.340.— K.
Partalékok	764.760.16 "
Osszesen:	2,735.104.16 "

1901. évi fölösleg	90.349.— K.
1902. " "	59.782.26 "
1903. " "	109.831.73 "
1904. " "	72.438.23 "
1905. " "	61.730.60 "
1906. " "	39.243.65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet felesleg közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

Földbérlo keresetetik

Város mellett fekvő **1000 kath. hold birtokra**, mely teljesen instruált és modern berendezésü.

A bérlet kezdetét veheti f. évi okt. 1-én vagy 1908. január 1-én.

Cím:

1968

E lap kiadóhivatalában.

A legnagyobb állami és első díjjal kitüntetve, hercegi tiszteletdíj stb.

KOEHLER KFRIGYES

kertművész és kertépítő

Kerttechnikai iroda:

BUDAPEST

VII., Gizella-ut 15. szám.

(lakás: VII., Csömöri-ut 46.)

TELEFON: 25-33.

Park, kert stb. tervezése, kivitelem stb., stb.

Tájkertészeti képes-utmutató kiadvántra ingyen küldetik.

1903.

GŐZEKE-ACETYLENLÁMPÁK

A közelgő idényre tanácsos már most ajánlatért fordulni

1961

BÁRDI JÓZSEF Automobil-Részvénytársasághoz

BUDAPEST, VI., Mozsár-utca 9. szám. Fővárosi Orfeum mellett.

GÖZEKÉKET,
GŐZ-ÜTIHENGEREKET

1758 és

GŐZ-ÜTIMOZDONYOKAT

a legtokéletesebb szerkezettel és legolcsobb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50 Budapest — Kelenföld a vasútállomással szemben.

Őszi trágyázáshoz a
Thomassalakliszt

csillag védjeggyel

helyesen alkalmazva, min-
legolcsobb foszforsavas mű-
munkákkal és áraján-

den rovénynek legjobb és
trágyája. — Kivánatra szak-
lattalkészésgesen szolgál

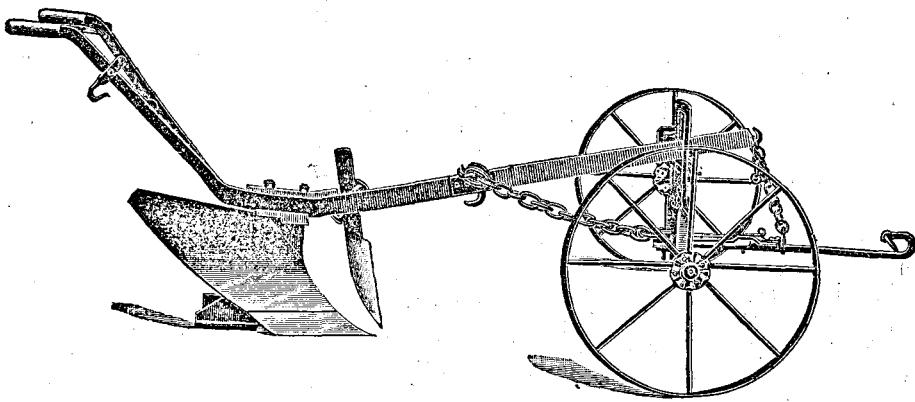
KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrassy-út 49.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi
vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre!
Minden zsák ólomzárrel és tartalomjelzéssel van ellátva.

Minden gazda a saját érdekében cselekszik, ha a hirneves és csakis eredeti

BÄCHER-féle acél-ekéket és tégely-acél eketesteket

vásárolja. — A BÄCHER-féle ekék s eketestek kigazdák számára is készülnek és könnyü suly, biztosjárás tartósság tekintetében minden más gyártmányt fölülmulnak és munkateljesítés tekintetében kiválnak.

Az ekefejek törhetetlen acélból készülnek, melyekért öt évi szavatosságot vállalok.

Bächer Rudolf

kizárólagos ekegyárának raktára.

Magyarországi vezérképviselő:
SZÜCS ZSIGMOND

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Árjegyzéket és árajánlatot készséggel ingyen küldök.

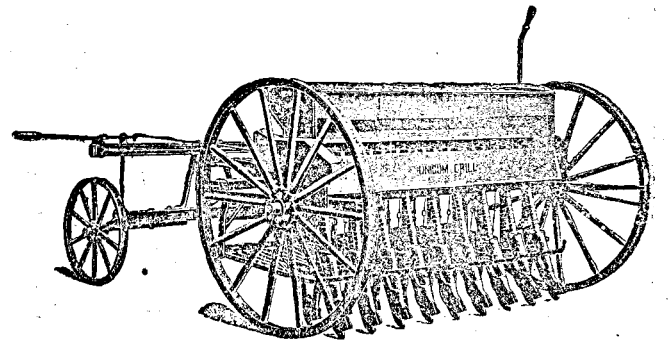
A MELICHAR-féle császári és királyi szabadalmazott
„UNIKUM DRILL“ sorvetőgép

nyugy célszerű szerkezet, kevés vonóerősükséglet, pontos szabályozhatóság, mint tartósság tekintetében valamennyi

nyí gyártmány között az első helyet foglalja el. Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 évben 20,000-nél több ilyen gép adatott el.

MELICHAR FERENCZ
csász. és királyi szabadalmazott vetőgép-gyárának raktára.

Magyarországi vezérképviselő:
Szücs Zsigmond

BUDAPEST, VI. ker., Nagymező-utca 68-ik szám. 1910

Ábrás leirással és árjegyzékkel kívánatra ingyen szolgál.

Valódi

muraközi

hidegvérü (nori) igás tenyészlovak és tenyészcsikók közvetlen a tenyészőktől

való vásárlásánál segédkezésemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szivesen küldöm.

1-85 rendü referenciák rendelkezésre állanak.

Cimem:
Hoffmann Lipót
lóvásárló ügynöksége
Csáktoruya (Muraköz).

Sürgönycim:
Hoffmann Lipót
Csáktornya.

1904

ELADÓK

Angliából importált tisztavérü Yorkshire kanmalacok 6 hónaposok.

:: Bővebbet a kiadóhivatal ::

1975

Ur! Rezsó

sertésbizományos Budapest, VIII., Bérkocsis-utca 12. Telefon: 97—05.

Sertéseket sovány és hizott állapotban a legmagasabb napl árakon értékesít.

1870

Mindennemü

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a **FISCHER-féle** zsák és ponyvagárban Budapest, Nánor-utca 31—33. sz. szerethetők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10—12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. Ponyvakészítés intézet.

1806

Árjegyzék, minták ingyen és bérmentve küldetnek.